

STUDENTEN-WEEKBLAD.

Redacteuren: J. B. H. Coenen, D. de Jongh Wz., N. G. Kam,
S. H. Stoffel, C. E. van der Stok, Th. F. Vreede.

Dit blad verschijnt Donderdags, behalve in de vacantiën. De abonnementsprijs is f3,50, bij vooruitbetaling f3,— per jaar.

De jaargang loopt van 1 October tot 30 September. De prijs der advertentiën is 10 cents per regel.

UITGEVER:
J. WALTMAN Jr.
DELFT.

Inzendingen die Dinsdagmiddag 12 uur niet aan het redactie-adres zijn bezorgd, kunnen niet meer in het eerstkomend nummer worden opgenomen.

Het adres voor redactie en administratie is: Binnenwatersloot 33.

Volgende REDACTIE-VERGADERING ten huize van den heer S. H. STOFFEL, Havenstraat 36^A.

Gelegenheid tot intekening op dit blad bestaat op de lijsten die op de S. P. liggen, voorts bij de Redacteuren en bij den Uitgever.

Aan H.H. Abonnés wordt beleefd medegedeeld dat over de abonnementsgelden van den 4^{en} Jaargang beschikt zal worden. Tevens ben ik zoo vrij er aan te herinneren dat abonnementen op het Studenten-Weekblad niet op rekening geleverd kunnen worden.

J. WALTMAN Jr., Uitgever.

Beleefd verzoek aan H.H. abonnés om bij verandering van adres daarvan aan den Uitgever kennis te willen geven ten einde voor geregelde toezending te kunnen zorg dragen.

Binnenlandsche Kolonisatie als middel van maatschappijhervorming.

Toen ik verleden week in het debat met Dr. v. Eeden, waarvan het verslag in dit blad te vinden is, eenige dingen opmerkte, die het beginsel der zaak betroffen, daarbij dus uit den aard der zaak eenige schreden zettende op een filosofisch plan, volgde de inleider mij hierin niet, omdat hij van oordeel was, dat een openbare vergadering niet de plaats is, om de zaken vanaf dat plan te beschouwen. In dit opzicht ben ik het met van Eeden eens, ook ik zie de moeilijkheid, om zoo maar eens voor de vuist eene zaak principieel te behandelen en zijn gedachten erover duidelijk genoeg te formuleeren, zóó dat onze verzamelde menigte ze volgen kan. Daarom wil ik hier nog eens op dit debat terugkomen, en trachten het standpunt, daarin door mij ingenomen, nader te preciseeren.

Van Eeden beschouwt, als de meeste sociologen, de maatschappij als een organisme, niet eene amorphe massa van cellen, maar een lichaam dat, als geheel eigenschappen heeft, die niet enkel zijn de som van de eigenschappen der deelen, (de individuen), waaruit het bestaat, maar wel degelijk eigene, nieuwe eigenschappen oplevert, die op andere wijze dan door sommatie uit die van de deelen worden afgeleid. Zoo'n lichaam wordt ouder — neemt nieuwe elementen in zich op, verwijdert oude, oefent op zijn beurt invloed uit op de elementen, waaruit het zelf bestaat — m. a. w. het groeit.

Nu is van Eeden's (en ook Oppenheimer's) praemissie, dat die groei op het oogenblik abnormaal is — dat de maatschappij, zooals zij nu is, ziek is.

Deze praemissie nu is de noodzakelijke grondslag voor het gedachtensysteem, waaruit de idee van kolonisatie uit

voortspruit — namelijk de idee van het enten van een nieuwe loot op den ouden, krom gegroeiden stam — en het leiden van die loot in de goede, de juiste richting. We moeten, zegt van Eeden, weer aan den kiem van het proces beginnen, en een nieuw productiesysteem bouwen op de puinhoopen van het oude. Maar dat doet alleen hij, die inziet, dat dat oude productieproces werkelijk ziekelijke eigenschappen vertoont, dat het gegroeid is in eene richting, die het niet op moest, en dat dus de jonge loten, die uit dat productieproces zelf ontspruiten, de kiemen, die in dat proces zelf aanwezig zijn, niet goed zijn, juist omdat zij geboren en gegroeid zijn op een verkeerden wortel.

Nu beweer ik, dat deze praemissie, die niet als axioma mag aangenomen worden, onbewijsbaar, dus onwetenschappelijk is, ja, dat zij filosofisch standpunt ongerijmd is.

Elk ding, dat is, heeft als eenheid beschouwd, een bepaalde natuur, dat wil zeggen, het gehoorzaamt aan bepaalde wetten, die in zijn wezen zijn opgesloten. Wanneer nu een lichaam gehoorzaamt aan die wetten van zijn eigen bestaan, wanneer het dus handelt krachtens die natuur, dan is het vrij, gezond, normaal. Onvrij, ziek, abnormaal is een ding dan, wanneer het dusdanig door andere dingen belemmerd wordt, dat het „anders” wordt, dat het dus ten deele gedwongen wordt, andere wetten, dan die van zijn eigen bestaan te volgen. De natuur der dingen nu, kunnen we slechts leeren kennen door vergelijking.

Elk ding wordt in meer of mindere mate in zijn vrijheid belemmerd, geen ding beantwoord volkomen aan zijne definitie, en het is slechts de vergelijking van vele dingen van dezelfde soort, waaruit we tot het normaal type dier soort mogen besluiten. Het kenmerk voor de abnormaliteit „de verkeerdheid” van een ding ligt niet in het ding zelf, want dat is altijd „goed” in zoo verre het juist zoo is, als het, de omstandigheden in aanmerking genomen, zijn moet, maar in zijn verschil met het gemiddelde type zijner soort, „den norm.”

Nu moeten we hier, ten opzichte van de organismen, één ding wel in 't oog houden; Een organisme groeit — dat wil zeggen: het wordt anders, niet door invloeden buiten hem, maar krachtens zijn eigen natuur; bij het beoordeelen van den norm bij organismen moet dus met dien groei rekening gehouden worden — daar is de norm het gemiddelde type der soort in hetzelfde tijdperk van den groei. Het is zeer wel mogelijk, dat gedurende den groei van zoo'n organisme zich verschijnselen voordoen, die abnormaal en zelfs ziekelijk schijnen, maar dat niet zijn, omdat ze wel degelijk voortvloeien uit de natuur van de groeiende organismen. Zoo zou een verstand, dat geen menschen kende, verbaasd staan over het, zijns inziens abnormale feit, dat een kind op zekeren leeftijd, dikwijls onder veel pijn, zijn tanden verliest, om daarvoor nieuwe in de plaats te krijgen. Wij weten echter, dat dit een verschijnsel is, dat voortvloeit uit den aard van het organisme „mensch”, maar tot die kennis hebben wij alleen kunnen komen, omdat we meerdere menschen hebben kunnen waarnemen in dat bepaalde tijdperk van hun' groei, ze dus met elkaar hebben kunnen vergelijken.

Wanneer we nu andere planeten, als voor ons betrekkelijk onbelangrijk, buiten beschouwing laten, dan is er slechts één maatschappij, die in de groeiperiode van de onze verkeert, en dat is de onze zelve. Daar ontbreken ons dus de punten van vergelijking; de verschijnselen, die zich

voordoen kunnen we bij gebrek aan norm dus onmogelijk als abnormaal qualificeeren.

Ja, we moeten zelfs zeggen, dat zij gezond is (van normaal kan men eigenlijk, bij uitsluiting van 't begrip abnormaal niet spreken), omdat ziekten ten slotte slechts kunnen ontstaan door uitwendige oorzaken (erfelijkheid daaronder begrepen) nooit kunnen voortkomen uit de natuur van het ding zelf. Maar ten opzichte van onze maatschappij als geheel beschouwd, beperken zich die oorzaken naar ons beste weten tot de uitsluitend stoffelijke, tot de „natuurverschijnselen”, en, al is 't niet te ontkennen, dat indertijd een ramp als de zondvloed een stevigen uitwendigen invloed op de maatschappij moet hebben uitgeoefend, zoo is toch, sedert 't bestaan van de maatschappij, waaruit de onze is voortgekomen, van dergelijke cataclysmen geen sprake meer, en is alles zijn geregelden gang gegaan, waardoor de maatschappij noodzakelijk zich ontwikkeld moet hebben volgens haar eigen natuur, d. i. „gezond.”

Men zal inzien, dat uit deze beschouwing een geheel andere opvatting van de taak van den maatschappijherformer voortvloeit, dan die van de binnenlandsche kolonisateurs, en van al diegenen, die, geloovende aan de verkeerdheid van de maatschappij op 't oogenblik, zich een norm stellen, waaraan zij die maatschappij dan wel willen doen beantwoorden.

Degene, die in ziet, dat de maatschappij, zooals zij is, slechts groei, en niets dan haar gewonen groei behoeft, om zich in de goede richting te ontwikkelen, begrijpt, dat, na studie van dien groei en van zijne richting, alles moet gedaan worden, om den groei in die bepaalde richting die de heerschende is, aan te wakkeren, dat daartoe overal moet worden aangepakt, niet aan den kant, die ons bijzonder aangenaam is, aan den kant van ons „principe”, maar aan al die kanten, waar die nieuwe loten zich voordoen.

S. H. STOFFEL.

Senaatsverkiezingen.

Indien een senaat beschouwd kon worden als een bestuur van het corps, dat de practische zaken afdeed, op een leuke, eenvoudige manier gasten ontving en de leiding in den groentijd had, dan zou, als men hiervoor vijf flinke, lollige kerels vond, niemand hiertegen bezwaar kunnen hebben. Voor de vijf senatoren, als ze iets voor het corps voelen, zou 't een amusant werk zijn en niemand zou er van bederven.

Dit schijnt echter niet te kunnen. Als 't niet zoo belachelijk was, zou men zich moeten ergeren aan toestanden, zooals die tegenwoordig weer heerschen. Door de manier waarop van een senaat geëischt wordt, dat ze te werk gaat, komt men eerst te staan (vooral nu bij een lustrumsenaat) voor de vraag wie een dosis geld er voor over heeft, eene kwestie die in een studentenwereld zooveel mogelijk vermeden moet worden. Vervolgens komt de verkiezing tusschen het stel finantieel uitgelezenen. Dan hoort men de meest uiteenlopende opinies over al- of niet-geschiktheid. De een is te klein, een ander te ijdel, van een derde is men bang dat hij door de vreemde senaten (gasten) in het ootje genomen wordt, weer een ander heeft kromme beenen en ten slotte stemt men dan maar uit wanhoop op iemand, dien men niet kent. Als iemand dan eindelijk gekozen is, en hij moet als een heer overal pronken, dan kan niemand hem kwalijk nemen, dat hij langzamerhand een tik van de molen beet krijgt en zich verbeeldt dat hij een haar meer is dan zijne medestudenten, vooral als hij door het domme gedeelte van de buitenwereld nog verheerlijkt wordt, wat vooral in eene maskeradetijd maar al te veel gebeurt. Onwillekeurig denk ik aan de woorden van een Amsterdamsch professor, die gloeide voor een jong, jeugdig studentenleven, maar die het doen van senaten in eene maskeradeweek niet alleen belachelijk en uit den tijd, maar ook allernadeeligst voor de personen zelf vond; sterke beenen zijn 't, die de luxe dragen kunnen.

Kon 't ooit bereikt worden dat in een lustrumtijd de senaat op eenvoudige wijze zijne gasten ontving, dan zou dit ten eerste voor de senatoren zelf veel aangener zijn, men zou meer minder finantieel begunstigde corpsleden bereid vinden het senator-schap te aanvaarden; de afgunst zou minder worden, kortom alles zou veel beter worden.

Van eenige domme types uit andere studentensteden zou dan wel gesputter komen, maar als één corps durft en het voorbeeld geeft, zullen de andere wel langzaam, maar toch

zeker volgen, want er zijn tegenwoordig velen, ook in andere academiesteden, die den toestand zooals ze nu is, gaarne veranderd zouden zien. Practisch zal 't zeer zeker lastig zijn verandering te brengen; 't behoeft ook niet plotseling te gaan; als er maar iets vereenvoudigd wordt, is 't al vast wat. Maar 't voornaamste is, dat de menschen 't senator-zijn toch vooral opvatten als iets lolligs en niet als iets hoogs, want dan wordt het belachelijk.

A. PLATE.

Het Nieuwe Vegetarisch Restaurant „Thalysia”.

Laatstleden Woensdag, den eersten October hadden zich in het bovenhuis op het Noordeinde, No. 32 degenen verzameld, die uitgenoodigd waren om de opening bij te wonen van het daar gevestigde vegetarisch restaurant, en daar ook wij, als vertegenwoordigende de studentenpers van die uitnoodiging gebruik maakten achten we ons verplicht, daarover het onze mede te deelen.

De heele inrichting maakt denzelfden nuttigen indruk dien het Haagsche „Pomona” geeft: er is eenvoud en er is smaak — het zaaltje, waar ruimte is voor een veertig bezoekers, geeft een indruk van gezelligheid, van thuis zijn — er hangen geen leelijke bordjes met: „Kroon Kwast” of „Night Cap” — er is geen beroekt of te berooken zolder — er zijn bloemen en er prijken een paar goede platen aan den muur — verder zijn er geen aschbakjes en geen rookende endjes sigaar, evenmin als half-uitgedronken biertjes en er hangt geen etenslucht. Als ik er nu nog bijvoeg, dat er geen keilners met rokken zijn; dat er niet „aanneme” en „asjblief mnr” geroepen wordt, en dat, naar den eersten dag te oordeelen, het eten evengoed en even goedkoop is als in „Pomona”, dan moet, afgezien nog van vegetarische overwegingen ieder min of meer aesthetisch aangelegd mensch in Delft dit nieuwe restaurant verkiezen boven die, waar hij anders zijn materiele behoeften bevredigt.

Maar het is niet alleen dat bevredigen van materiele behoeften, dat een vegetarisch restaurant zich ten doel stelt, en het was vooral op dat andere, dat moreel belang, dat de heer D. de Clercq, de voorzitter van den Nederlandschen Vegetariërsbond in zijn openingsrede den nadruk legde „Zeker” zei hij, er komen bij ons een massa menschen eten, die het er netjes en goed en goedkoop vinden, die vinden, dat er bij ons een aangename toon heerscht en zoo, maar die onze ideeën eigenlijk als een soort dessert beschouwen, waarvan men al of niet gebruik kan maken. Dat is voor ons iets heel anders. Ja 't dessert, dat zijn de vruchten, en het zijn de vruchten van het vegetarisch dieët die wij wenschen te zien rijpen. Geen van ons denkt, dat zulke restaurants een goed zaakje zijn, dat we daarmee rijk zullen worden, maar we meenen, dat we er goed mee zullen doen, dat we stappen daarmee doen op den weg naar een betere samenleving met betere menschen, en dat maakt de oprichting van een nieuw Vegetarisch restaurant min of meer tot een evenement, waarover 't wel de moeite waard is een paar dingen te zeggen. Vegetarisme — dat verstaan wij niet in de engen vorm van „het Vegetarisch dieët”, maar daaraan knoopt zich voor ons vast humanitarisme, waarvan het eene consequentie is. Het is voor ons niet in de eerste plaats de overweging, dat het vegetarisch dieët gezonder is, (al is ook dat niet te ontkennen), het is de overweging, dat het beter, dat het natuurlijker is, dat het betere menschen schept, want, al is het niet geheel waar, wat Moleschott zei: „de mensch is, wat hij eet”, toch oefent zeer zeker 't dieët een grooten invloed op onze geest- en zieltoestand uit. Spreker herinnert zich een paar dagen geleden, in een pas verschenen boek bladerende, de woorden gelezen te hebben:

„Zoolang men de jonge wolfjes geen vleesch geeft, blijven ze zachtzinnig en goedaardig en spelen als jonge honden: wanneer men ze echter vleeschvoedsel geeft, komt eerst hun vraatzuchtige en bloeddorstige aard voor den dag.” Zoo is 't bij de dieren, en zoo ook bij de menschen; het is vaak merkwaardig, de veranderingen na te gaan in het gemoed van iemand, die overgaat tot de vegetarische leefwijze, het hartstochtelijke, egoïste verdwijnt, de lust tot sterke prikkels, tot alcohol- en zingenot is in lang zoo sterke mate niet aanwezig, — de menschen worden natuurlijker. Wanneer men menschen ziet eten, zooals ze gewoonlijk

doen, dan zien we twee dingen: het mensch-dier dat eet, en de mensch-zelf die daarbuiten staat, dat is verkeerd, dat moet anders worden; er moet harmonie zijn, in alles wat we doen, we moeten leven volgens onze natuur, we moeten in alle opzichten mensch zijn. En dat mensch-zijn uit zich in liefde, liefde jegens onze medemensen, liefde ook voor de dieren, het is de geest van liefde, die aan ons vegetarisme moet ten grondslag liggen.

Spreker hoopt en verwacht, dat degenen, die Thalysia zullen bezoeken, er van overtuigd zullen worden, dat hun hier nog wat anders gereikt wordt dan het brood en de spijzen, dat er hier een verstrekkend beginsel wordt doorgevoerd, dat op ons heele zijn zijn invloed zal doen gelden. En als dat zoo is, en we komen over een jaar weer eens bijeen, om den eersten jaardag te vieren dan kunnen we zeggen: Er is iets goeds gebeurd in de veste Delft.

Na deze rede, die de Clercq op de hem eigenaardige, gemakkelijke en pakkende manier uitsprak, verklaarde de heer Valk ons den naam „Thalysia”, dat is de naam van een boek, een honderd jaren geleden geschreven in Frankrijk door den abt Gleizes, een utopische roman, met zuiver humanitarische strekking, een van de merktekens op den weg die leidt naar 't vegetarisme en algemeene verbroedering.

Daarna werden de bezoekers in de gelegenheid gesteld, nader met het materiele deel van Thalysia's taak kennis te maken, een kennismaking die, zooals ik al zei, alles goeds voor 't nieuwe restaurant doet verwachten. Het vegetarisch diner met 10 gangen, dat den vertegenwoordigers der pers werd geserveerd, zal eeuwig gegriffeld blijven in de annalen van 't vegetarisme in Nederland.

S.

Verslag van de lezing van Dr. Frederik van Eeden.

(Slot.)

Het debat was zeer belangrijk hetgeen voornamelijk hieraan te danken was, dat het niet in een gelijkhebbend ontfaardde, maar ieder blijkbaar alleen zijne meening te kennen gaf om zodoende nader tot de waarheid, tot een uitweg te komen. Partij- of klassenhaat was dan ook slechts af en toe te bespeuren.

De eerste debater was eenigszins verward in zijne woorden; stellig zaten er vele gedachten in zijn hoofd; vage gevoelens van onrecht, van ellende, maar daar hij deze voor zich zelf nog niet geheel en al verwerkt had, was het vaak onmogelijk zijne gevolgtrekkingen te vatten. Enkele van zijn conclusies waren echter niet van logica ontbloot. Zoo gaf hij als zijne meening te kennen, dat het geld alles beheerschte; want, als men geld heeft, dan kan men alles krijgen, wat men maar hebben wil. Volgens hem was dan ook al dat geleuter over het in beslag nemen der productiemiddelen overbodig; het zou al bitter weinig geven, zoo men de winst niet in zijn bezit nam. Want en hier blijkt weer de logische gedachtengang uit, ze zouden je toch met de guldens en rijksdaalders verdonderen. Zijne leuze was dan ook, eerst de winst en daarna de rest.

Verder, zei hij, zou de rede van Frederik van Eeden alleen ook maar toegejuicht worden door zijne eigene klasse, de bourgeoisie; werklui toch waren op deze vergadering verre te zoeken. Hij betwijfelde het echter zeer of het de bourgeois wel geweest waren, die sociale misstanden hadden ingezien; ieder moest toch weten dat voornamelijk de kleermakers enz., de beweging het meest vooruit gebracht hadden. Zoolang het loonstelsel er is, zoo besloot hij, wordt er loon uitbetaald en hebben we dus loonslaven; daarom weg met het loonstelsel.

De tweede spreker had alleen zijn beklag in te dienen; hij kwam hier met dezelfde feiten reeds vroeger door hem in eene vergadering der A. M. P. V. genoemd. Wantrouwen kenmerkte zijne woorden. De kwestie komt hierop neer:

In Delft hadden eenige sigarenmakers besloten een verbruikscoöperatie te stichten. Om dit tot stand te kunnen brengen, was de hulp van de Clercq ingeroepen, die echter als zijne meening te kennen had gegeven, dat de tijd van handelen nog niet aangebroken was; dat hij daarom nu onmogelijk de verantwoordelijkheid van eene dusdanige onderneming op zich dorst te nemen. Denkelyk, zoo merkte de spreker op, vonden ze ons te min of misschien ook... te rood.

Daarna trad Bodenheim in debat. Hij vond de groentecultuur wel zeer gewenscht, maar hij wilde vragen, wat de menschen, die geen groenteboeren waren en nu toch reeds handelend wenschten op te treden, doen moesten. Hij wilde weten of bijv. ingenieurs bij aansluiting hun gekozen vak, dat toch hun roeping kan zijn, geheel en al moeten opgeven. Een opmerking moest hem ook nog over de lippen; hij had zoo vaak gehoord en wist het haast zeker, dat velen zich bij van Eeden aansloten uit impotente artisticeit. Die menschen vonden een boerderij mooi, dweepten met het landleven, en kwamen zodoende bij de kolonie. Zulke menschen zijn op het verkeerde spoor en zijn ongetwijfeld zeer gevaarlijk voor het welslagen van dergelijke ondernemingen.

Na eene aanbeveling door een der aanwezigen van een werkje van Kropotkin, trad Stoffel in debat. Het speet hem zoo zeide hij, dat van Eeden gezegd had, dat de maatschappij verkeerd was; zoo in het dagelijksch leven worden deze woorden vaak geuit, maar in het openbaar, en dan nog wel door een filosofisch mensch als Dr. van Eeden moesten zulke onjuistheden niet gezegd worden. Wanneer wij van iets beweren, dat het verkeerd, slecht is, zoo kunnen wij, filosofisch gesproken, dit alleen doen, doordat hetzelfde voorwerp in een betere meer volmaakte toestand bestaat. Bij de maatschappij nu is er geen tweede, waaraan wij de bestaande toetsen kunnen (waar blijft zijn vroegere bewering over Birma!) Wij kunnen dus onmogelijk, strikt genomen, spreken over een verkeerde maatschappij. Ofschoon dit van zeer ondergeschikt belang lijkt, is het toch een zeer belangrijke factor; het is de grondslag, waarop het geheele stelsel ter hervorming opgebouwd wordt. Door het begrip van verkeerd abnormaal zijn, wordt de tegenwoordige samenleving als iets ziekelijks beschouwd; iets, waarvoor een uitwendige genezing noodzakelijk is. Wanneer wij de toestand als iets ziekelijks beschouwen, zoo zou het voldoende zijn eenige menschen te vinden, die, gezond, normaal zijnde, deze fouten willen inzien en verbeteren. Dit nu is de principiele fout van hen, die stelsels bouwen.

De maatschappij is en moet zóó zijn volgens haar natuur, dat ze zóó is, is volstrekt geen ziekteverschijnsel.

Van Eeden wil geheel opnieuw beginnen, hij wil kolonies stichten en denkt dat hier de normale mensch, zonder de algemeene ziekte, in leven zal kunnen. Dit nu zal, volgens Stoffel, juist niet het geval zijn. Van Eeden zal min of meer buitengewone menschen noodig hebben. Wij moeten ons, bij de beantwoording dezer vraag wel degelijk op het standpunt der werkelijkheid stellen, zoo gaat Stoffel voort, wij moeten de menschen nemen, zooals ze zijn; met hen moeten we werken. De tegenwoordige normale mensch kan onmogelijk, zooals filosofen als Dr. van Eeden, inzien, dat het eigenbelang rechtstreeks samengaat met het algemeen welzijn. De onvolwassen menschen zullen hiervan voorloopig niet overtuigd kunnen worden.

Van Eeden noemt gebrek aan overeenstemming bij werklui, gebrek aan uithoudingsvermogen bij intellectueelen, ziekten; een langdurig onderzoek zou dit toch eerst nog moeten bewijzen.

Hierop trad een sociaal-democraat in debat. Van Eeden heeft gezegd, dat de regeering niet in staat zou zijn te volbrengen, hetgeen we van haar willen, hij heeft echter vergeten, dat wij dit dan ook niet bij de tegenwoordige inrichting en samenstelling van haar verwachten. Zijn stelsel is ongetwijfeld erg mooi, het zal tot vele verbeteringen aanleiding kunnen geven; de groote fout is echter dat door het stichten dezer kolonies slechts zeer enkelen gebaat zijn. Slechts de besten onder de werklui, en ofschoon hij hiervan de bewijzen niet had, ook slechts weinigen uit den z. g. gegoeden stand, bezitten op het oogenblik de geschiktheid in zoo'n kolonie te leven. Deze ondernemingen komen dus slechts de besten onder ons ten goede. Dit nu mag niet, juist de achterlijke, nog niet zoo zelfbewuste arbeiders moeten geholpen worden. Strijd voor je mede-arbeiders moet de leuze zijn; de eenige manier hiervoor is vakorganisatie.

Steketee wil de beide socialistische stroomingen, die feitelijk toch hetzelfde willen, met elkander verzoend zien. Volgens hem heeft de tegenwoordige strijd veel overeenkomst met die in de kerk gedurende de middeleeuwen; beiden hebben gelijk; zij moeten echter, in plaats van elkaar tegen te werken, elkander helpen en steunen. Op het oogenblik worden, door alle bezitters, de pogingen van van Eeden van ondergeschikt belang geacht; dientengevolge bemoeit de Staat zich er nog niet mede. Zoodra echter de kapitalistische samenleving zal bespeuren, dat er gevaar

dreigt, zal zij in verzet komen en door de wet de stichting der kolonies zooveel mogelijk belemmeren. Wil men dus ook later kans van slagen hebben, zoo is ook politieke actie strikt noodzakelijk. Parlementair optreden kan dus in geen geval af te keuren zijn.

In zijn repliek begon van Eeden met een loftuiting op de wijze van debatteeren; dit mocht, zoo zeide hij, met recht een vruchtbaar debat, een onpartijdig zoeken naar de waarheid genoemd worden.

De eerste spreker, die helaas moeilijk te volgen geweest was, had gezegd dat van Eeden de vrijheid ontkende. Dit was geenszins sprekers bedoeling geweest, zijn doel is juist tot een zoo groot mogelijke vrijheid te komen. Vrijheid brengt echter noodwendig plichtbesef met zich; hij, die zijn plicht tegenover de maatschappij niet gevoelt, kan onmogelijk vrij gelaten worden. Arbeidsdwang zal daarom voorloopig noodzakelijk zijn.

Het loonstelsel, en dus ook loonslaven bestaan op Walden niet meer; hierbij zal echter, wil het mogelijk zijn, ook allereerst op de menschen gerekend moeten kunnen worden. Mocht echter de debater een andere, kortere weg willen inslaan, het staat een ieder vrij dit op een stuk land van algemeen grondbezit te beproeven. De al of niet levensvatbaarheid van de groep zal dan van zelf blijken.

Tot zijn spijt had van Eeden bij de tweede spreker weer het wantrouwen opgemerkt tegen personen uit de andere klasse. Geenszins waren de sigarenmakers te min gevonden, het bestuur was echter na langdurig onderzoek overtuigd, dat de tijd voor deze groep nog niet gekomen was. Nu hier in Delft een afdeeling van algemeen grondbezit gesticht is, zal het echter mogelijk zijn op een huishoudelijke vergadering hierover in gedachtenwisseling te treden.

Van Eeden beantwoordde Bodenheim met een scherpe, hatelijke opmerking. Het leek mij, dat hij hier de woorden niet geheel en al onpartijdig overwogen had. Zijn antwoord, dat een dergelijke onverstandige vraag bij al het verstandige, dat van avond gezegd was, niet op zijn plaats was; is zeker niets-zeggend en alles behalve de manier een vriendschappelijke gedachtenwisseling in de hand te werken. Bodenheims opmerking over de, reeds zoo vaak genoemde, impotente artisten, viel in betere aarde; van Eeden moest de juistheid hiervan tot zijn spijt erkennen.

Van alle debatten, zoo zeide de spreker, was dat van Stoffel het diepst gegaan; het zou aanleiding kunnen geven tot eene filosofische gedachtenwisseling; iets wat echter in een openbare vergadering moeilijk kan geschieden. Door eenige woorden wilde van Eeden echter zijn standpunt ophelderen.

Den toestand van de tegenwoordige samenleving als een ziekte verschijnsel te beschouwen is niet alleen van Edens

persoonlijke opinie, ook Dr. Oppenheimer komt in zijn werk tot dezelfde conclusie.

Eerst na een nauwkeurig onderzoek zijn deze beide doktoren tot dit resultaat gekomen. In iedere plant of dier is een zekere norm: eene gezonde, goede kern; wij kunnen dit in ons zelf onderkennen, in ons eigen gevoel weten wij zeer duidelijk, welke van onze daden goed of slecht zijn. Een der wetten der afwijkingen is dat de nieuwgeborenen individuen meer tot den norm terugkeeren. Bij de menschen blijkt nu juist hieruit duidelijk, de tegenwoordige mensch een afwijking van den vorm is. Wij moeten aan ons eigen oorspronkelijk begrip van recht toegeven; wij moeten niet aannemen van anderen, maar zelf eerlijk en billijk trachten te zijn.

Er is geen sprake van stelsels bouwen; het stelsel is gekomen na een nauwkeurige beschouwing van de menschen. In zijne samenleving zijn dan ook volgens van Eeden geen buitengewone menschen noodig, maar alleen min of meer normale gezonde individuen; de tegenwoordige gewone mensch is echter niet normaal.

Dat een normaal mensch zich in deze samenleving niet thuisgevoelen kan bleek van Eeden nog onlangs, toen hij iemand, die uit de Transvaal teruggekeerd was, sprak. Dadelijk was het dezen gezonden persoon opgevallen, hoe abnormaal, ongezond wij hier leven; hoe vreemd onze begrippen van eerlijkheid en recht zijn geworden. Een genezing moet niet van buiten af geschieden, juist in ons eigen hart, in ons binnenste moet met de verbetering begonnen worden.

Alle menschen zijn zoo kortzichtig, daar zij niet voor zich zelf over ieder ding eerst grondig nadenken; hunne eigen opinie vormen. Ieder moest anders overtuigd zijn, dat welbegrepen eigenbelang samen moet gaan met het gemeenschappelijk welzijn. De menschen moeten dus beter leeren kijken en denken.

Daar de natuur niet ongeduldig, noch wantrouwend blijkt, zoo zullen deze eigenschappen ook als afwijkingen beschouwd moeten worden. Het zijn gebreken door uitwendige omstandigheden ontstaan.

Onze bedoeling, zoo eindigde van Eeden, is niet ons te verzetten tegen vakorganisaties, noch tegen politieke actie; wij achten ze echter niet strikt noodzakelijk. Wanneer wij eenmaal een groot geldelijk lichaam zullen zijn, zoo zal de staat van zelf rekening met ons moeten houden, en ons moeten ontzien, evenals zij dit tegenwoordig de bankiers moet doen.

W. G.

(Zie vervolg Bijvoegsel.)

ADVERTENTIEN.

Ondergeteekende beveelt de kamers van den heer VAN DER POST op Brab. Turfmarkt 51, beleefd aan.

E. R. HAIGHTON.

Te huur: EENE DAGKAMER.

OUDE DELFT 42, over de P. S.

Gelegenheid voor Heeren Studenten om goed te DINEEREN voor 8 à 10 personen, à f 0,80.

Adres Bureau van dit Blad.

Bij Mej. VALK, Hugo de Grootstraat No. 33, bestaat

gelegenheid tot Dineeren.

Voor 6 à 8 Heeren.

TER OVERNAME AANGEBODEN:

Teekenborden, zwart bord en haken.

Te zien HOUTTUINEN 15.

Te koop aangeboden:

een Mikroskoop en een Passerdoos.

Adres MOLENSTRAAT 8 Delft.

AMOR & PSYCHÉ,

marmergroep, ter overname aangeboden tegen lagen prijs.

Adres te bevragen Bureau van dit Blad.

Beleefd gevraagd:

Copieerwerk van Dictaten enz.,

net en duidelijk handschrift, à f 0,04 per blad. Aanbiedingen worden gaarne ingewacht Oude Delft n°. 24.

Bij den Uitgever J. WALTMAN JR. te DELFT is verschenen:

Magnetische en Electriche metingen

met bijzondere toepassingen op het onderzoek naar de magnetische eigenschappen van ijzersoorten en het ijken van meetinstrumenten,

DOOR

G. J. VAN SWAAY, C. I.,

Leeraar aan de Polytechnische School.

B I J V O E G S E L

behoorende tot het STUDENTEN-WEEKBLAD
van DONDERDAG 9 OCTOBER 1902.

Het Socialistische Leesgezelschap.

Er is voldoende deelname om met vollen moed het leesgezelschap op te richten, want ruim twintig abonné's gaven zich op. Hopen wij dat dit getal zich nog gestadig moge uitbreiden.

In een vorig nummer heb ik reeds opgemerkt, dat het leesgezelschap nitgaat van de S. D. P. C., en het doel heeft meer bekendheid te brengen onder de studenten, welke zich voor het maatschappelijke vraagstuk interesseeren, omtrent de theoretische grondslagen der sociaal-democratie, en de belangrijke tactische quaesties, welke zich op dit terrein hebben voorgedaan.

Het spreekt echter vanzelf, dat wij een keuze zullen moeten doen uit de groote menigte tijdschriften, die in binnen- en buitenland op dit gebied verschijnen, en ons tot eenige der belangrijkste zullen moeten beperken te meer daar natuurlijk de abonnementsprijs niet al te hoog mag zijn.

Ten einde den lezers, datgene te geven, wat zij het liefst wenschen, geloof ik het nuttig en doelmatig, dat ieder mij eens opgeeft, welke tijdschriften, hij gaarne in het leesgezelschap zou wenschen opgenomen te zien. Wij kunnen dan tevens nagaan of het al of niet noodig is op een of ander tijdschrift een dubbel abonnement te nemen. Alles zal dan zooveel mogelijk naar het genoegen der lezers kunnen worden ingericht.

Eenige tijdschriften schijnen mij echter reeds als van-zelf sprekend aangewezen tot opname in het leesgezelschap, en wel de volgende:

1^e. „Die Neue Zeit”, „Revue des geistigen und öffentlichen Lebens”, onder redactie van Karl Kautsky.

Daar dit weekblad het voornaamste orgaan is der Marxistische theoretici van de Deutsche sociaal-democratische partij, mag het stellig in geen enkel S. L. ontbreken.

2^e. „Sozialistische Monatshefte”, het orgaan der Bernsteinsche richting in de Sociaaldemocratie, en dus hoogst belangrijk voor hen die den strijd Kautsky-Bernstein gevolgd hebben.

3e. „Mouvement Socialiste”, Revue bi-mensuelle internationale, een der leidende Fransche Socialistische tijdschriften.

Maar er komen nog tal van anderen in aanmerking. Zoo b.v. de oudere zuster der Mouvement: „La Revue Socialiste”, fondée par Benoit Malon, en „L'Avenir Sociale”, het maandschrift der Parti Ouvrier Belge.

Belangrijk zou verder wezen „Die Gleichheit”, Zeitschrift für die Interessen der Arbeiterinnen, redigiert von Klara Zetkin, de voorvechter der proletarische vrouwenbeweging in Duitschland.

Bij al deze ernstige, inspannende lectuur ware voorzeker „Der wahre Jacob”, illustrirte, humoristisch satirische tijdschrift, een aangename afwisseling. De opname van „Justice”, een der organen van de Engelsche Sociaal-democratie (Hyndham) is vooral zeer gewenscht, met het oog op de crisis welke tegenwoordig de Engelsche arbeidersbeweging doormaakt.

Mogelijk ook zagen velen gaarne „The Clarion” in het leesgezelschap, het blad van Robert Blatchford, den schrijver van „Het Heden en de Toekomst” („Merry England”) en „Droevig Engeland” („Dismal England”).

Veel zou er verder te zeggen zijn voor de opname van „l'Humanité Nouvelle”, het voornaamste orgaan der anarchistische oeconomen en theoretici, van de (Engelsche) „Socialdemocrat”, „The Independent Labor News”, e. a.

Ook vernam ik reeds stemmen, die om voeling te houden met de vakbeweging gaarne de organen over voornaamste vakverenigingen: b.v. diamantbewerkeren, spoorwegpersoneel en het correspondentieblad van het N. A. S. in het leesgezelschap hadden. Zelfs hoorde ik spreken van de buitenlandsche partijbladen als „Vorwärts”, „Le Peuple”, „La Petite République”, e. a. maar in de praktijk zijn daaraan te groote bezwaren verbonden, omdat genoemde couranten dagbladen zijn.

Misschien eindelijk verdiende de „Jonge Gids” een plaatsje in ons S. L., teneinde naast oeconomische ook wat bellistisch-socialistische litteratuur te kunnen genieten.

Enfin, de abonnés moeten nu maar hun keuze doen.

En nu de abonnementsprijs.

Natuurlijk hangt deze af van den omvang, dien wij aan het leesgezelschap wenschen te geven en van het aantal abonnés. Zooals de zaken nu staan zouden wij b. v. de volgende tijdschriften kunnen opnemen voor de abonnementsprijs van f 5 à f 6. per jaar:

Die Neue Zeit, Sozialistische Monats hefte, Le Mouvement Socialiste, La Revue Socialiste, L'Avenir Sociale, Justice en Der Wahre Jacob.

Over de organisatie en circulatie kan nu nog niet veel gezegd worden. Alleen schijnt het noodzakelijk om een halfwekelijksche leestijd vast te stellen, daar anders óf de laatste abonnés de tijdschriften veel te laat zouden moeten ontvangen, of wij drie en vierdubbele abonnementen zouden moeten nemen, wat natuurlijk de kosten zou verdubbelen.

Een halfwekelijksche leestijd is echter zeer kort en daarom zullen wij ons best doen, de circulatie zoo te regelen, dat de lectuur zoo gelijkmatig mogelijk over de verschillende halve-weken wordt verdeeld.

Nog een enkel woord over een andere questie.

De fondsen voor de Arbeiders-beweging, waarover ik verleden week schreef, hebben nog bitter weinig steun en sympathie ondervonden. Slechts zeer enkelen gaven uit eigen beweging toezegging tot deelname. Laat dit nu eens spoedig veranderen.

N. G. KAM.

D. S. V. V.

De sport heeft in Delft een grooten bloei bereikt: Laga, Odin, Weerbaarheid en de IJclub zij zijn het, die door hun talrijke overwinningen Delft op sportgebied de eerste plaats onder de universiteitssteden heeft doen innemen. Steunend op hun roemrijk verleden, hunne vele overwinningen hebben zij een dergelijke stabiliteit gekregen, dat zij onbevreesd de toekomst te gemoet kunnen zien, moge gedurende korten tijd, hun geluksster tanen, het succes uitblijven, de degelijke kern, dien zij bezitten, is borg, dat een dergelijk verval niet blijvend kan zijn, dat er persé een nieuwe tijd van bloei op volgen moet. Konden wij hetzelfde zeggen van de Voetbal-sport! Niettegenstaande het groote aantal uitmuntende spelers, dat te Delft studeert, heeft het Delftsche voetbal steeds een zeer bescheiden, — ja veel te bescheiden —, plaats ingenomen. Waar het bij iedere andere tak van sport van zelf sprak, dat alle studenten-beoefenaars er van voor hun corpsvereniging uitkwamen, was dit bij voetbal absoluut niet het geval.

De beste voetbalkrachten, die Delft bezat, en die vereenigd in korten tijd en met het grootste gemak, D. S. V. V. een eervolle plaats in de voetbal wereld hadden kunnen bezorgen, waren hier maar steeds niet toe te bewegen.

Niet alleen, dat de meesten hun oude vereeniging getrouw bleven, maar ook zij, wien dit door groote afstanden of andere oorzaken onmogelijk was, sloten zich zoo spoedig mogelijk bij de een of andere westelijke club, dicht bij Delft, aan, in plaats van mee te werken tot verhooging van het Delftsche voetbalpeil.

En vreemd genoeg, — hoe chauvinistisch men op andere gebieden ook zijn kon — deze ontrouw aan het corps van de zijde der voetballspelers liet het meerendeel der corpsleden volmaakt koud. Het kleine groepje getrouwen, dat zich de zaak aantrok kon slechts een zwak protest laten hooren, dat zeer geringen weerklank vindende, nagenoeg zonder uitwerking bleef.

Nagenoeg, doch gelukkig niet geheel!

Hoewel langzaam en hortend, is ook D. S. V. V. gestadig in bloei toegenomen, vele waren de bezwaren, die ze te overwinnen had, het ergste zeker wel de algemeene onverschilligheid der corpsleden te haren opzichte, doch de volharding dier weinige voetbal-pionniers is ten slotte in staat geweest de belangstelling en sympathie op te wekken en den eersten grondslag te leggen voor een toekomstigen bloei.

Het eerste jaar, dat de D. S. V. V. in de 2e klasse competitie der Nederlandsche Voetbal Bond uitkwam, was één lange lijdensgeschiedenis, één opvolging van onvolledige elftallen, reglementaire nederlagen en een regen van boeten; als ik me niet vergis, eindigde ze met één punt behaald te hebben.

Langzamerhand werd het echter beter en vooral het verloop van het 2e competitie-seizoen gaf een duidelijk beeld van de gestadige ontwikkeling en verbetering van het spel. Na eerst, ouder gewoonte, de vier eerste wedstrijden verloren te hebben, gelukte het twee draws te spelen, en zelfs met twee overwinningen (waarvan één echter een reglementaire 5-0) te eindigen. Bij dit eerste succes, berekende een der oudste spelers dat het de 1e keer, na ruim 20 matches was, dat hij weer eens gewonnen had! Het seizoen 1901—1902 werd even krachtig begonnen als het vorige geëindigd was, de overwinningen kwamen als van zelf en de eerste vijf matches werden gespeeld zonder één punt te verliezen. Dat dit goede begin niet met een kampioenschap bekroond werd, was het gevolg van een tijdperk van veel verminderde form, wat ieder team wel eens voorkomt en waarin D. F. C. in Delft wist te zegevieren; een gelijk spel in Dordrecht kon de verloren schade niet goedmaken en D. S. V. V. eindigde als tweede achter D. F. C., op haar beurt Volharding, Quick, Concordia en Celeritas achter zich latende.

Dit jaar zijn de omstandigheden waaronder D. S. V. V. te velde trekt gunstiger dan ooit. Behalve dat verschillende 1e klasse spelers voor haar uitkomen, is het door 't opheffen der 2e klasse A mogelijk geworden in één jaar te promoveeren. Het 15-tal spelers, waarover D. S. V. V. beschikt zijn:

doel: J. W. F. Nix.

verdediging: Th. O. Godin, M. K. H. Bauermann, J. Niermeyer, B. F. Prager, J. B. van Heutsz, J. P. Delprat en H. K. Schrage.

Voorhoede: H. W. ter Horst, J. K. Lagerwey, A. J. Bergsma, F. J. R. Bakker, Jacq. M. Kakebeeke, R. P. Vos en B. J. Ledeboer Jr.

Onverwachte tegenspoed buiten gesloten, moet er met een dergelijke combinatie iets te bereiken zijn en het verkrijgen van de kampioenstitel of zelfs van het 1e klasserschap behoort o. i. absoluut niet tot de onmogelijkheden.

Is het eenmaal zoover, dan is de toekomst verzekerd doch momenteel heeft de D. S. V. V. een zwaar overgangstadium door te maken. Vooral de finantieele toestand der vereeniging is verre van gunstig en het is dus te hoopen, dat het 1e jaar zijn symphatie en steun niet uitsluitend schenkt aan de groote en machtige corpsvereenigingen, die vaststaan als rotsen, doch ook aan de jongere corporaties, die den struggle for life nóg voeren en dien steun zeker niet minder behoeven.

Men denke, dat ook aan hun optreden een deel van den roem en de eer van het corps is toevertrouwd!

Berichten en mededeelingen.

Candidaten van de Senaatsverkiezing op 13 October a.s. zijn:

C. VAN DER HOEVEN,	President.
Th. F. VREEDE,	Secretaris.
W. E. J. BERG, en	} Thesaurier.
G. A. ABENDANON,	
W. J. HOFFMAN J. Jzn. en	} Commissaris A.
J. P. DELPRAT,	
R. B. CANTERS,	Commissaris B.

STEM- EN SCHOUBURG-COMMISSIE.

Stemming: 13 October.

Aftredend lid: D. DE JONG Wzn.

Candidaten: A. R. HULSHOFF, Secretaris.
A. J. BERGSMa, Commissaris.

VERIFICATIE-COMMISSIE VAN HET D. S. C.

Stemming: 13 October.

A. DE KANTER.
A. B. HULSHOFF POL.
O. C. A. VAN LIDTH DE JEUDE.

LAGA.

L. MANGELAAR MEERTENS,	President.
J. P. DELPRAT,	Secretaris.
G. A. ABENDANON,	Thesaurier.
E. GRIVEL,	Vice-President.
A. L. J. BREEBAART,	Commissaris.

CARROUSEL-VEREENIGING.

F. H. FENTENER VAN VLISINGEN.
JACQ. M. KAKEBEEKE.
R. B. CANTERS.
Th. W. MUNDT.
W. E. J. BERG.

D. S. V. V.

R. B. CANTERS,	President.
J. B. H. COENEN,	Secretaris.
B. J. LEDEBOER JR.,	Thesaurier.
J. P. DELPRAT,	} Commissarissen.
A. J. BERGSMa,	

Correspondentie.

C. R. te C. Ongeschikt voor opname.

ADVERTENTIEN.

DE WERKEN VAN ALEXANDER VER HUELL.

Heden verscheen een nieuwe, goedkoope uitgaaf van de gezamenlijke werken van dezen geestigen artist-teekenaar, compleet in 5 deelen:

**I. Zijn er zoo? — II. Zoo zijn er! Jeugd. — III. Zie daar! Scherts en Ernst.
IV. Denkende beeldjes. Studenten-Schetsen. — V. Afspiegelingen. Ze zijn er!**

Hoewel de naam van ALEX. VER HUELL in Nederland bekend en geëerd is, waren zijne werken, door de hooge prijzen buiten het bereik van het groote publiek.

Thans worden deze aangeboden voor den **zeer lagen** prijs van **f 1,90** per deel, fraai gebonden in heel linnen band. Compleet in 5 dln.

Men teekent in bij den Boekhandelaar

J. WALTMAN Jr., Binnenwatersloot 33.

Café-Restaurant HOTEL CENTRAL.

LEVERING van

Déjeuners, Diners, Soupers, Koude en Warme Schotels.

Uitstekende gelegenheid om te Dineeren ook bij abonnement. Verschillende appartementen voor Vergaderingen.

PILSENER URQUELL. FRANZISKANER LEISTBRÄU.

H. M. VAN DE SEIJP Hz., Cuisinier.

Restaurant DIKKERS.

(Opgericht 1883).

Leidschegracht 44 Amsterdam.

(Telefoon 1717).

Van ouds bekend adres, speciaal door H.H. Studenten.

Voll. uitstekende Diners, vanaf f 0,60 en f 0,80.

Bezorging aan huis, door heel de stad.

Rustige zaal disponibel voor Vergaderingen, Clubs en Dispuutgezelschappen.

Nabroodjes en Soupers, keurig net, en tot de billijkste prijzen.

Bierbrouwerij **Ijsfabriek**
P

voorheen A. VAN BERCKEL & ZOON.

SPECIAL

PILSENER BIER.

PORTE- **FEUILLES.**

KOORNMARKT 83.

Goede Portefeuilles 100 × 75 cM.	f 2,25
id. id. met drie kleppen	„ 3,20
Goede Portefeuilles 150 × 100 cM.	„ 5,00
id. id. met drie kleppen	„ 6,50
Portefeuilles in alle deelen zwaarder met rond handvat en sierlijk naambordje,	
101 × 76 cM. f 4,20.	150 × 100 cM. f 7,50
Idem met vier kleppen,	
101 × 76 cM. f 6,10	150 × 100 cM. f 10,75.

De ondergeteekende bericht hiermede, dat de

ZEEUWSCHE OESTERS,

van bekend prima kwaliteit, weder dagelijks in zijne localiteit verkrijgbaar zijn.

Op verlangen worden de oesters ook aan huis geleverd.

Aanbevelend,

J. L. BÜHLER.

RESTAURANT.

HOUTTUINEN 2.

Restaurant - J. L. BÜHLER.

HOUTTUINEN 2, DELFT.

SPECIALITEIT in

Franziskaner Leistbräu,

— uit de Brouwerij van JOS. SEDLMAYR te München. —

Pilsner-Urquell,

— uit het Bürgerlich Bräuhaus te Pilsen. —

Prima RIJN-, MOEZEL-, BORDEAUX-,
BOURGOGNE- en CHAMPAGNE-WIJNEN.

Port, Sherry, Madera etc.

Verwacht eerstdaags eene zending

MAERZEN BIER.

Specialiteit der Brouwerij van JOS. SEDLMAYR te München.

☛ Slechts in deze maand verkrijgbaar.

Heden verscheen bij den Uitgever J. Waltman Jr. te Delft:

**INLEIDING TOT DE STUDIE DER
ELLIPTISCHE FUNCTIEËN**

DOOR

Prof. Dr. G. SCHOUTEN.

Prijs f 3,90.

DELFTSCHE

Stoomververij en Chem. Wasscherij

VAN

A. F. BOSMAN, Oude Delft 72.

**VERVEN EN UITSTOOMEN
van alle Heeren-Costumes enz. enz.**

Spedige aflevering. Betaling à contant.

E. A. KRUIJSSE, Ingenieur,

vestigt zich 1 November e. k. te Delft als

REPETITOR

(o. m. voor Mechanische Technologie).

LINNEN BANDEN

voor den 4^{den} Jaargang van dit blad zijn à /0,65
verkrijgbaar. Spedige bestelling zeer gewenscht.

De Uitgever J. WALTMAN Jr.

Technische Boekhandel

J. WALTMAN J^R.

Binnenwatersloot 33.

De **STUDIEBOEKEN** door H.H.
Docenten aanbevolen zijn
STEEDS VOORRADIG.

Verkrijgbaar:**Teekenportefeuilles.**

Portefeuilles 100 × 75 cM.	f 2,25
„ met drie kleppen.	„ 3,20
Portefeuilles 150 × 100 cM.	„ 5,00
„ met drie kleppen.	„ 6,50
Portefeuilles, solider constructie, met rond handvat en sierlijk naambordje,	
101 × 76 cM. f 4,20.	150 × 100 cM. f 7,50
Idem met vier kleppen,	
101 × 76 cM. f 6,10.	150 × 100 cM. f 10,75

TEEKENBORDEN	100 × 150.
id.	100 × 75
id.	75 × 55.

Teekenhaken, Teekenschragen, Driehoeken, Mallen.**REKENLINIALEN.**

Maatstokken, Decimeters, Technische Inkten, Teekenpotlooden,
Verfschotels, Penseelen, Punaises, Gomelastiek.

DICTAATCAHIERS.**SCHETSBOEKEN.****PASSERDOOZEN**

systeem E. O. Richter & Co. tegen de door de fabrikanten vastgestelde
prijzen. **Een groote collectie dezer doozen en losse instrumenten is
voorradig.**

Technische Boekhandel

J. WALTMAN J^R.

Binnenwatersloot 33.